BÁO CÁO BÀI TẬP: SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM VÀ ĐẠO ĐỨC TRONG HỌC TẬP, NGHIÊN CỨU

I. Chính sách của trường đại học về việc sử dụng AI trong học tập và nghiên cứu

Hiện nay, nhiều trường đại học lớn tại Việt Nam như Đại học Quốc gia Hà Nội, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, Đại học FPT, Đại học Kinh tế Quốc dân và Đại học Bách khoa Hà Nội đều khuyến khích sinh viên khai thác các công cụ trí tuệ nhân tạo (AI) như ChatGPT, Gemini hay Copilot để hỗ trợ học tập và nghiên cứu. Tuy nhiên, việc sử dụng AI phải tuân thủ nghiêm túc các nguyên tắc về trung thực học thuật và đạo đức trong nghiên cứu.

Các nguyên tắc chung thường được áp dụng bao gồm:

- AI được sử dụng như một công cụ hỗ trợ học tập, không thay thế hoàn toàn tư duy và năng lực của người học.
- Sinh viên phải tự chịu trách nhiệm đối với toàn bộ nội dung cuối cùng nộp cho giảng viên.
- Không sử dụng AI để gian lận trong thi cử hoặc sao chép nguyên văn nội dung do AI tạo ra.
- Cần minh bạch về việc sử dụng AI trong các bài tập, báo cáo hoặc công trình nghiên cứu.
- Mọi thông tin do AI cung cấp cần được kiểm chứng bằng các nguồn tài liệu đáng tin cậy trước khi sử dụng.

Đây là hướng tiếp cận phù hợp trong bối cảnh giáo dục hiện đại, bởi AI là một công cụ hỗ trợ hiệu quả nhưng không thể thay thế khả năng tư duy phản biện, sáng tạo và trách nhiệm học thuật của mỗi sinh viên.

II. Thực hiện nhiệm vụ học tập với sự hỗ trợ của AI

Nhiệm vụ được chọn

Viết bài thuyết trình ngắn với chủ đề: **"Tác động của trí tuệ nhân tạo đối với giáo dục đại học".**

Prompt đã sử dụng

Prompt 1: *"Trình bày các tác động tích cực của trí tuệ nhân tạo đối với giáo dục đại học."*

Prompt 2: *"Cho biết những thách thức và rủi ro khi ứng dụng AI trong giáo dục."*

Prompt 3: *"Hãy lập dàn ý cho bài thuyết trình 5 phút về tác động của AI đối với giáo dục đại học."*

Đầu ra của AI

AI đã đề xuất những ý chính sau:

- Cá nhân hóa việc học tập.
- Hỗ trợ tìm kiếm và tổng hợp thông tin.
- Tăng hiệu quả nghiên cứu khoa học.
- Nguy cơ phụ thuộc vào AI.
- Rủi ro về gian lận học thuật.
- Các vấn đề liên quan đến quyền riêng tư và bảo mật dữ liệu.

Bên cạnh đó, AI cũng đề xuất cấu trúc bài thuyết trình gồm:

1. Giới thiệu.
2. Tác động tích cực.
3. Tác động tiêu cực.
4. Giải pháp sử dụng AI có trách nhiệm.
5. Kết luận.

Cách đánh giá, chỉnh sửa và tích hợp đầu ra của AI

Sau khi nhận được kết quả từ AI, tôi đã thực hiện các bước sau:

- Kiểm tra tính chính xác của các thông tin được cung cấp.
- Đối chiếu với các nguồn học thuật và bài báo uy tín để xác minh nội dung.
- Bổ sung các ví dụ thực tế về việc ứng dụng AI tại một số trường đại học ở Việt Nam.
- Chỉnh sửa cách diễn đạt để phù hợp với phong cách trình bày và quan điểm cá nhân.
- Loại bỏ những nội dung chưa có cơ sở hoặc chưa được kiểm chứng.

Qua quá trình này, AI chỉ đóng vai trò hỗ trợ trong việc gợi ý ý tưởng, xây dựng dàn ý và tổng hợp thông tin ban đầu. Việc đánh giá, chọn lọc, chỉnh sửa và hoàn thiện nội dung cuối cùng hoàn toàn do tôi thực hiện.

Trích dẫn việc sử dụng AI: Trong quá trình thực hiện bài tập, em có sử dụng ChatGPT để hỗ trợ tìm ý tưởng, lập dàn ý và tổng hợp thông tin. Toàn bộ nội dung cuối cùng đã được bản thân em kiểm tra, chỉnh sửa và chịu trách nhiệm về tính chính xác cũng như chất lượng của bài làm.

III. Phân tích các vấn đề đạo đức liên quan đến việc sử dụng AI trong học thuật

1. Ranh giới giữa hỗ trợ hợp lý và gian lận học thuật

AI được xem là công cụ hỗ trợ hợp lý khi sinh viên sử dụng để tìm ý tưởng, giải thích khái niệm, lập kế hoạch học tập hoặc kiểm tra lỗi ngữ pháp và diễn đạt.

Ngược lại, việc sao chép nguyên văn nội dung do AI tạo ra và nộp như sản phẩm của bản thân là hành vi gian lận học thuật. Điều này không chỉ làm mất đi ý nghĩa của quá trình học tập mà còn ảnh hưởng đến việc đánh giá đúng năng lực thực sự của sinh viên.

Theo quan điểm của tôi, ranh giới giữa hỗ trợ và gian lận nằm ở mức độ đóng góp của người học vào sản phẩm cuối cùng. Nếu AI thay thế hoàn toàn quá trình tư duy, phân tích và sáng tạo của sinh viên thì đó không còn là sự hỗ trợ mà đã trở thành hành vi gian lận học thuật.

2. Quyền sở hữu trí tuệ và trích dẫn

AI được huấn luyện từ một lượng dữ liệu rất lớn trên Internet, vì vậy nội dung do AI tạo ra có thể chịu ảnh hưởng từ nhiều nguồn thông tin khác nhau.

Do đó, người sử dụng cần:

- Kiểm tra và xác minh nguồn thông tin.
- Tôn trọng quyền sở hữu trí tuệ và bản quyền.
- Trích dẫn đầy đủ các tài liệu tham khảo khi sử dụng.
- Công khai việc sử dụng AI trong quá trình học tập hoặc nghiên cứu khi cần thiết.

Đây là những yêu cầu quan trọng nhằm bảo đảm tính minh bạch, trung thực học thuật và tôn trọng quyền tác giả.

3. Tác động đến quá trình học tập và phát triển kỹ năng

AI giúp tiết kiệm thời gian, nâng cao hiệu quả học tập và hỗ trợ tiếp cận tri thức nhanh hơn. Tuy nhiên, nếu phụ thuộc quá mức vào AI, sinh viên có thể dần suy giảm các năng lực quan trọng như:

- Tư duy phản biện.
- Khả năng phân tích và giải quyết vấn đề.
- Kỹ năng viết học thuật.
- Năng lực nghiên cứu độc lập.

Vì vậy, AI nên được sử dụng như một công cụ hỗ trợ, giúp nâng cao hiệu quả học tập thay vì thay thế hoàn toàn vai trò chủ động của người học.

IV. Bộ nguyên tắc cá nhân về sử dụng AI có trách nhiệm trong học tập

1. Sử dụng AI để hỗ trợ học tập, không thay thế tư duy và năng lực cá nhân.
2. Luôn kiểm chứng thông tin do AI cung cấp bằng các nguồn đáng tin cậy.

3. Không sao chép nguyên văn nội dung do AI tạo ra để nộp bài.
4. Minh bạch về việc sử dụng AI trong học tập và nghiên cứu.
5. Tôn trọng quyền sở hữu trí tuệ và trích dẫn đầy đủ các nguồn tài liệu tham khảo.
6. Không sử dụng AI cho bất kỳ hành vi gian lận học thuật nào.
7. Không chia sẻ dữ liệu cá nhân hoặc các thông tin nhạy cảm trên các nền tảng AI.

V. Nội dung Infographic: “Sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật”

TIÊU ĐỀ

SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG HỌC THUẬT

Nội dung

- AI là công cụ hỗ trợ, không phải người làm thay.
- Luôn kiểm chứng thông tin từ nhiều nguồn đáng tin cậy.
- Trích dẫn và công khai việc sử dụng AI khi cần thiết.
- Không sao chép nguyên văn nội dung do AI tạo ra.
- Tôn trọng quyền sở hữu trí tuệ và bản quyền.
- Bảo vệ dữ liệu cá nhân khi sử dụng các công cụ AI.
- Kết hợp AI với tư duy phản biện, sáng tạo và tinh thần tự học.

THÔNG ĐIỆP

"Sử dụng AI một cách có trách nhiệm để học tập hiệu quả, trung thực và phát triển năng lực bản thân."

KẾT LUẬN

AI đang trở thành một công cụ quan trọng trong nền giáo dục hiện đại và mang lại nhiều cơ hội nâng cao chất lượng học tập, nghiên cứu. Tuy nhiên, để phát huy tối đa những lợi ích mà AI mang lại, mỗi sinh viên cần sử dụng công nghệ này một cách có trách nhiệm, minh bạch và tuân thủ các chuẩn mực đạo đức học thuật. Việc chủ động kiểm chứng thông tin, kết hợp AI với tư duy phản biện và tinh thần tự học sẽ giúp người học không chỉ nâng cao hiệu quả học tập mà còn phát triển toàn diện năng lực, kỹ năng và phẩm chất cần thiết trong thời đại số.